

Bronsgubbens hemlighet

Meshack Asare var inte okänd i Sverige när han nominerades till ALMA-priset av Ghana Library Board och Pan African Writers Association (PAWA). I handlingarna för nomineringen står det bl.a:

– Barn förtjänar att få det bästa av vår fantasi och kreativitet eftersom vi skriver för att hjälpa dem att hitta sig själva. Anledningen till att Meshack Asare skriver sina berättelser är att stödja dessa tankar och försäkra sig om att i hans händer blir de vackra och trevliga att läsa.

Meshack Asare (f 1945 i Ghana) var länge den ende kände afrikanska barnboksförfattaren och illustratören i Europa. Han har arbetat i Afrika och Europa främst som konstnär och författare. Men också med workshops i mellankulturell pedagogik. Som så många afrikanska konstnärer har han också bott och studerat i England och USA och bor för närvarande helst i Tyskland.

Han debuterade redan på 1970-talet och hans bilderböcker har genom åren fångat upp berättelser från många länder söder om Sahara: Angola/Ghana (*Bronsgubbens hemlighet*), Ghana (*Tawias kanot*), Namibia (*Trädets barn*, i samband med Namibias självständighetsdag, 1990), Zimbabwe (*Chipso och fågeln på berget*).

De flesta av hans bilderböcker finns översatta till svenska, liksom till danska, tyska, holländska. Sedan 80-talet är han välkänd i Sverige genom Carlsen/ef förlag och översättningar av Monica Stein: *Kanoten*, *Katten söker en vän*, *Bronsgubbens hemlighet* och *Tawias kanot*.

Mustiga träsnitt, kraftfull tusch och akvarell

Redan från början utvecklade Asare en speciell svärta i sina bilder, som ger ett mustigt, folkligt intryck. Han skapade urtypen för "afrikanen" från det ståtliga ashanti-folket, som var slavhandelns favorit-objekt och som skeppades till Västindien och Brasilien från Ghanas slavfort Cape Coast Castle.

Hans berättelser är ganska enkla och förutsägbara, men bilderna ger dem liv och energi. Han arbetar gärna med träsnitt och/eller svart tusch på bruntonat papper i breda penseldrag och tar hjälp av fingrarna, vilket ger en primitiv effekt. Dessutom förenklade detta svartvita själva trycktekniken och gjorde bilderböckerna billigare

På 1990-talet publicerades han av förlaget Sub-Saharan Publishers i Ghana igen efter många års uppehåll, nu i färg och med den tryckkvalitet som han alltid eftersträvat, och som bl.a. resulterade i nya publikframgångar och utmärkelser.

Det är spännande att jämföra utgåvorna av min favoritberättelse om de små guldvikterna i form av bronsgubbar som blir levande i Kwajos fantasi: *Bronsgubbens hemlighet* är i svartvitt, medan *Kwajo och bronsgubbens hemlighet* kompletterats med flödande akvarell. Andra nyare bilderböcker i färg är t.ex. *Trädets barn*, *Susu's call*, *Noma's Sand* och *Nana's son*.

Men hans senaste bok *The Cross Drums* (2008) är åter i svartvitt. Läckra tuschlaveringar illustrerar en gammal

Författaren/berättaren måste hjälpa barnet att ta sig in i världen. Det skrivna ordet måste inspirera barnet att utforska med sina sinnen och skapa med sina händer ...

(Meshack Asare i *The African writer in the child's world*, 1983)

afrikansk legend/berättelse om två grannbyar som är i krig med varandra sedan urminnes tider. En hemlighetsfull eremit gör två trummor till två unga pojkar från varsin by och när trummorna talar tvärs över marker och fiendskap blir det fred. En tjockare bok, påkostad och tänkt för äldre barn – och vuxna. Den utsågs till en ”*White Raven*” av Internationale Jugendbibliothek i München 2009.

Bland Afrikas bästa

Meschack Asare har fått hedrande priser för nio av sina bilderböcker. Av dem flera internationella priser, som Unescos pris för Afrikas bästa barnbok med *Tawias kanot*, The Noma Award for Publishing in Africa 1982 för *Bronsgubbens hemlighet*. Och Harares bokmässas valde 2002 *Susu's call* till en av Afrikas tre bästa barnböcker.

Dessutom har Ghanas och Asares favoritfågel, som bl a spelar en viktig roll i *Bronsgubbens hemlighet* – Sankofan, fågeln som alltid vrider huvudet bakåt för att påminna om ashantis ordspråk ”Lär av det förflutna” – gett namn åt en årlig tidskrift om afrikansk barn- och ungdomslitteratur, utgiven i USA (Baltimore) sedan 2002. ●

Bild ur Asares *Kwajo och Bronsgubbens hemlighet*, 2010